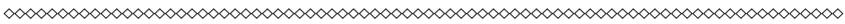

การศึกษาอุปมาโวหารจีนในนวนิยายรางวัลโนเบล ฉบับแปลภาษาไทย
เรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱)
A study of Chinese analogy in Nobel prize winning novel's
Thai translation of "Red Sorghum"

พัฒนไพลิน เหมะรุลิน¹ (Panpailin Hamatulin)¹
กาญจนา จันทร์ตรี² (Kanjana Juntree)²

บทคัดย่อ

วิจัยเรื่อง การศึกษาอุปมาโวหารจีนในนวนิยายรางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรม ฉบับแปลภาษาไทย เรื่อง ตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์ ความหมายของคำอุปมาในภาษาจีน 2) เพื่อศึกษารูปแบบประโยคการอุปมาใน ภาษาจีนฉบับแปลภาษาไทย 3) เพื่อศึกษาประเภทของสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบถึง ในการอุปมาโวหารจีน 4) เพื่อศึกษาประเภทของการอุปมาที่ถูกเปรียบเทียบถึง มากที่สุดและน้อยที่สุด เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยคือ ในนวนิยายรางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรม ฉบับแปลภาษาไทย เรื่อง ตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความหมายของคำอุปมาในภาษาจีน คือความเข้าใจ ของมนุษย์ ประสบการณ์หรือปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันที่ทำให้เกิดการ สร้างระบบความคิดหรือมโนทัศน์ขึ้นซึ่งเป็นพื้นฐานในการถ่ายทอดความหมายหรือ

¹ อาจารย์, ภาควิชา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร อีเมล: Pailin.kro@ku.th

² อาจารย์, ภาควิชา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร อีเมล: Kanjana.ju@ku.th

¹ Lecturer, Department of Languages, Faculty of Liberal Arts and Management Science, Kasetsart University Chalermphrakiat Sakon Nakhon Province Campus, Email: Pailin.kro@ku.th

² Lecturer, Department of Languages, Faculty of Liberal Arts and Management Science, Kasetsart University Chalermphrakiat Sakon Nakhon Province Campus Email: Kanjana.ju@ku.th

*Corresponding author : E-mail address : Pailin.kro@ku.th

เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของความหมายต้นไปยังความหมายปลายทางโดยที่มีจุดเชื่อมโยงที่เหมาะสมและมี concept ภาพแบบเดียวกัน 2) รูปแบบประโยคการอุปมาในภาษาจีนฉบับแปลภาษาไทยจะเหมือนกับรูปแบบประโยคภาษาไทยที่มีการใช้คำเปรียบเปรยเป็นจุดเชื่อมโยงโมโนทัศน์ โดยมีทั้งหมด 15 คำ 3) ประเภทของสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบถึงในการอุปมาโวหารจีน พบว่า มีประโยคที่ใช้อุปมาโวหารจีนประเภทอุปมา (Analogy) ทั้งหมด 372 ประโยค และสามารถแบ่งประเภทของความหมายได้ทั้งหมด 52 ประเภท และ 4) ประเภทของการอุปมาที่ถูกเปรียบเทียบถึงมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ ท่าทาง เสียง ดอกไม้ และประเภทที่ถูกเปรียบเทียบน้อยที่สุดมี 11 ประเภท คือ สัตว์ ของเหลว อาวุธ ประติมากรรม เครื่องจักรกล พืช เวลา ความโกรธ วัสดุ วัตถุและรูปร่าง

คำสำคัญ: อุปมาจีน, คำอุปมาอุปไมย, ประเภทของคำอุปมาอุปไมย, ตำนานรักทุ่งสีเพลิง

Abstract

The research on a study of Chinese analogy in Nobel Prize winning novel's Thai translation of "Red Sorghum" (红高粱), aims to 1) analyze the meaning of analogy in Chinese, 2) study the sentence patterns of analogy in the Chinese translated into Thai, 3) study the types of things that are compared in Chinese analogy, and 4) study the types of analogy that are compared the most and least. The research instrument was the Nobel Prize winning novel's Thai translation of "Red Sorghum" (红高粱). The results of the research found that 1) the meaning of analogy in Chinese is human understanding. Daily experiences or interactions that lead to the creation of a thought system or concept, which is the basis for transferring meaning or connecting the relationship between the original meaning and the destination meaning with an appropriate connection point and the same conceptual image. 2) The pattern of analogy sentences in the Chinese translated into Thai is similar to the Thai

sentence pattern that uses analogy as a conceptual connection point, with a total of 15 words. 3) The types of things compared in Chinese analogy found that there were 372 sentences using Chinese analogy, and they could be divided into 52 types of meaning. 4) The top 3 types of analogy that were compared the most were gestures, sounds, and flowers, and the 11 types that were compared the least were animals, liquids, weapons, sculptures, machinery, plants, time, anger, materials, objects, and shapes.

Keywords: Chinese analogy, analogy, types of analogy, “Red Sorghum”

บทนำ

ภาษาจีนเป็นภาษาที่มีความงดงามในด้านของสำนวนการใช้ภาษาโดยเฉพาะวิธีการพูดผ่านอุปมาโวหาร ซึ่งอุปมาโวหารสามารถแบ่งออกได้เป็นหลายประเภท อาทิเช่น อุปมา (Analogy)

อุปลักษณ์ (Metaphor) นามนัย (Metonymy) หรือ อติพจน์ (Hyperbole) เป็นต้น ซึ่งเป็นรูปแบบการใช้ภาษาที่น่าสนใจอย่างมาก โดยส่วนใหญ่แล้วในภาษาจีนเราจะพบเจอกับการอุปมาโวหารประเภท อุปมา (Analogy) เป็นหลัก ที่ว่าด้วยการเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนกับสิ่งหนึ่งโดยใช้คำเชื่อมที่มีความหมาย เช่นเดียวกับคำว่า เหมือน เช่น ดุจ ดัง ราว รวากับ เปรียบ ประดุจ เจก ปาน ประหนึ่ง เพียง อย่าง ฯลฯ เป็นต้นเนื่องจากเป็นการเปรียบเทียบที่ทำให้สามารถมองภาพได้ชัดขึ้นและเป็นอีกหนึ่งเสน่ห์ของภาษา วิธีการอุปมาของประโยคในภาษาจีนสามารถหยิบยกสิ่งที่เปรียบเทียบได้อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นประเภทของธรรมชาติ สัตว์ พืช ผัก ผลไม้ ดอกไม้ หรือแม้กระทั่งการใช้อุปมาในการบรรยายลักษณะของรถยนต์ให้มีลักษณะคล้ายกับสัตว์ ซึ่งนับว่าน่าสนใจเป็นอย่างมาก ยกตัวอย่างเช่น หัวรถทรงสี่เหลี่ยมมองดูเหมือนหัวตึกแต่นขนาดยักษ์

พระมหาทองสุข (2560) กล่าวว่า อุปมา คือการใช้ภาษาสำนวนโวหาร ข้ออ้าง ให้นำมาเปรียบเทียบ อุปมา แปลว่า คำพูดอันเป็นเครื่องเปรียบเทียบ หรือ การเปรียบเทียบ หมายถึง การนำเอาสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มาเปรียบเทียบกับเพื่อชักนำ

ให้ผู้อ่าน หรือผู้ฟังคล้อยตามเหตุผลที่ต้องการจะสื่อ เพื่อให้กระบวนการอธิบายความหมายมีความแจ่มชัดเข้าใจได้มากขึ้น

พระครูชินโนวาธාරัง และ อรรถพงษ์ (2564) กล่าวว่า การใช้คำเชื่อมในคำอุปมาในวรรณกรรมของพระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร) ตามความหมายในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 มี 5 ประเภท ดังนี้ ประเภทที่ 1 มีคำเชื่อมว่า “เปรียบเทียบ” “เปรียบเหมือน” “เปรียบเสมือน” “เหมือน” ประเภทที่ 2 มีคำเชื่อมว่า “ดุจดัง” “ดุจ” “อุปมาดัง” “อุปมาประหนึ่ง” “ประดุจ” “ประหนึ่ง” ประเภทที่ 3 มีคำเชื่อมว่า “กว่า” “ราวจะว่า” ประเภทที่ 4 มี คำเชื่อมว่า “ฉันใด...เช่นนั้น” “ฉันใด...ฉันนั้น” ประเภทที่ 5 มีคำเชื่อมว่า “นับประสาอะไร”

นวนิยายคุณภาพจากนักเขียนชาวจีนเจ้าของรางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรม ปี 2012 เรื่อง ตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱) ของ Mo Yan นักเขียนชาวมณฑลซานตง ซึ่งมีผลงานยาวนานที่มีชื่อเสียงถึง 11 เรื่อง นวนิยายเรื่อง ตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱) นั้นเป็นเรื่องราวที่กล่าวถึงสงครามระหว่างญี่ปุ่นและการใช้ชีวิตภายใต้ธรรมชาติ ทุ่งข้าวฟ่างและแม่น้ำดำ เป็นหลัก ซึ่งได้มีการใช้อุปมาโวหารในประเภทของอุปมา (Analogy) เป็นหลักอีกด้วย ทำให้ผู้อ่านทั้งหลายได้มองเห็นภาพตามทีผู้เขียนต้องการจะสื่อ ยิ่งผ่านการแปลจาก ประเทืองพร วิรัชโกติ ยิ่งทำให้คนไทยที่อ่านฉบับแปลภาษาไทยได้อรรถรสในการอ่านและเข้าใจวิธีการอุปมาของภาษาจีนโดยผ่านประโยคที่ใช้อุปมาโวหารทั้ง 372 ประโยคมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยมีความสนใจอย่างมากที่จะทำการศึกษาอุปมาโวหารจีนในนวนิยายรางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรม ฉบับแปลภาษาไทย เรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱) เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย เนื่องจาก วรรณกรรม เรื่อง ตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱) ได้รับการยกย่องจากบรรดาผู้ทรงภูมิปัญญาทั้งทางภาษาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รวมถึงนักวิจารณ์และนักอ่านทุกระดับไม่ว่าจะเป็นทั้งไทยและต่างประเทศว่าเป็นนวนิยายที่สมควรได้รับรางวัล“โนเบล”ในสาขาวรรณกรรม อีกทั้งยังเป็นนวนิยายที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยอีกด้วย ซึ่งนับว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่มีความน่าเชื่อถือเป็นอย่างยิ่งและผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสมที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้นวนิยายเล่มนี้เป็นพื้นฐานในการทำวิจัย

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงอยากทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาอุปมาโวหารจีน ในนวนิยายรางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรม ฉบับแปลภาษาไทย เรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱) เพื่อศึกษาถึงรูปประโยคอุปมาโวหารจีน รวมถึงศึกษาประเภทของสิ่งที่ใช้ในการถูกเปรียบเทียบถึงว่ามีประเภทใดบ้างและประเภทใดบ้างที่พบได้บ่อย และน้อยที่สุดในนวนิยายรางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรม เรื่อง ตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱) เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อวิเคราะห์ความหมายของคำอุปมาในภาษาจีน
- 2) เพื่อศึกษารูปแบบประโยคการอุปมาในภาษาจีนฉบับแปลภาษาไทย
- 3) เพื่อศึกษาประเภทของสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบถึงในการอุปมาโวหารจีน
- 4) เพื่อศึกษาประเภทของการอุปมาที่ถูกเปรียบเทียบถึงมากที่สุด และน้อยที่สุด

คำถามการวิจัย

- 1) ความหมายของคำอุปมาในภาษาจีนมีอะไรบ้าง
- 2) รูปแบบประโยคการอุปมาในภาษาจีนเป็นอย่างไร
- 3) ประเภทใดบ้างที่ถูกที่ใช้ในการอุปมาโวหารในภาษาจีน
- 4) ประเภทของการอุปมาใดบ้างที่ถูกเปรียบเทียบถึงมากที่สุด และน้อยที่สุด

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของอุปมาอุปไมย

ฐิติชญา อัครเดชเรืองศรี (2562) กล่าวว่า คำอุปมาอุปไมย เป็นเครื่องมือทางงานเขียนที่ได้ผลดีที่สุดในชนิดหนึ่ง เป็นการนำสิ่งหนึ่งทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิตไปเปรียบเทียบกับอีกสิ่งหนึ่งที่มีหรือไม่มีชีวิตก็ได้ เพื่อทำให้เกิดจินตภาพ ทำให้เข้าใจและเห็นภาพลักษณะต่าง ๆ ทั้งรูป รส สี กลิ่น อุปนิสัย การกระทำของตัวละครหรือฉากในงานเขียน ให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจตามความตั้งใจของผู้ประพันธ์

ลีธา พินิจวุฒลและคนอื่นๆ (2514) กล่าวไว้ว่า อุปมา คือ การนำสิ่งที่มีลักษณะเหมือนกันมาเปรียบเทียบกัน โดยนำประสบการณ์ที่เคยพบหรือมีความเข้าใจต่อสิ่งนั้นใช้ป็นสิ่งเชื่อมความคิดหรือเป็นการช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพสิ่งที่พูดได้ชัดเจนยิ่งขึ้นและการเปรียบเทียบเชิงอุปมามักจะใช้คำเชื่อม ดังนี้ เหมือน ดุจ รวากับ ปาน ประดุจ ประหนึ่ง ดัง เช่น เป็นต้น

จากข้อความข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าอุปมาอุปไมย หมายถึง การเปรียบเทียบกันของสองสิ่งที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิงแต่มีจุดที่เชื่อมโยงกันทำให้รูปประโยคสามารถมองเห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น “อุปมา” ถ้าเป็นคำกริยา หมายถึง เปรียบเทียบ แต่ถ้าเป็นคำนามจะหมายถึงสิ่งหรือข้อความหรือรูปประโยคที่ได้หยิบยกบางสิ่งมาเปรียบเทียบให้เหมือนกับอีกสิ่งที่ไม่ได้อยู่ในประเภทเดียวกัน ส่วน “อุปไมย” จะหมายถึง สิ่งหรือข้อความที่ยกมาเพื่อเปรียบเทียบกับสิ่งที่เด่นชัดกว่าเพื่อให้เข้าใจแจ่มแจ้งซึ่งเราเรียกสิ่งเหล่านี้ว่า สิ่งที่น่ามาเปรียบเทียบ กับสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ โดยที่ทั้งสองสิ่งนี้จะมียุ่กจุดที่เหมือนกันนั่นก็คือ ลักษณะร่วม โดยมีคำเชื่อมเป็นจุดเชื่อมของประโยค ยกตัวอย่างเช่น ว่า เหมือน เช่น ดุจ ดัง รว รวกับ เปรียบ ประดุจ แจก ปาน ประหนึ่ง เพียง อย่าง ฯลฯ เป็นต้น

2) มโนทัศน์ (Conceptual)

มโนทัศน์ หมายถึง ภาพในความคิดที่เปรียบเสมือน ภาพตัวแทนของประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน แนวคิด หรือปรากฏการณ์ ที่มีลักษณะต่างๆ ไปคล้ายกัน ซึ่งคำจำกัดความของคำว่ามโนทัศน์มักเป็นภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจเพื่อเป็นตัวแทนของสิ่งหลายสิ่งที่แตกต่างกันแต่มีลักษณะบางอย่างคล้ายกัน เช่น แมวดำ มโนทัศน์ทั่วไปของแมวดำ ก็คือ ความตาย เป็นต้น

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2557) ได้ให้ความหมายของมโนทัศน์ไว้ว่า มโนทัศน์ (concept) หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นในใจซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งหลายสิ่งต่างกันแต่มีลักษณะบางอย่างคล้ายกัน เช่น แมว เป็นมโนทัศน์ทั่วไปสำหรับแมวทั้งหมด ถึงแม้แมวแต่ละตัวอาจจะไม่เหมือนกัน หรือ ดำ เป็นมโนทัศน์ของสีดำหรือความดำทั่วไป ไม่ว่าจะปรากฏเป็นคุณลักษณะของสิ่งใดในโอกาสใด ส่วน

จากทฤษฎีข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความเข้าใจของมนุษย์ ประสบการณ์ หรือปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันทำให้เกิดการสร้างระบบความคิดหรือโมโนทัศน์ขึ้นซึ่งเป็นพื้นฐานในการถ่ายโอนความหมายหรือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของความหมายจากวงความหมายต้นไปยังวงความหมายปลายทาง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฐิติชญา อัครเดชเรืองศรี (2562) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาการใช้คำอุปมาอุปไมยในนวนิยายเรื่องอันนา คาเรนินา ของเลียฟ ตัลสตอย ซึ่งวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและรูปแบบในการใช้คำอุปมาอุปไมยในนวนิยายอันนา คาเรนินา ของเลียฟ ตัลสตอย และเพื่อวิเคราะห์ความหมายที่ได้จาก การใช้คำอุปมาอุปไมยในด้านต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบของคำอุปมาอุปไมย ประกอบไปด้วย คำอุปมา คำอุปไมย และสิ่งที่ต้องการเปรียบรูปแบบของคำการใช้อุปมาอุปไมยในนวนิยายอันนา คาเรนินา ของเลียฟ ตัลสตอย นั้นมีรูปแบบดังนี้ (1) การใช้อุปมาอุปไมยโดยไม่มีคำสันธานหรือคำเชื่อม (2) การใช้คำอุปมาอุปไมยโดยใช้ คำสันธาน (3) การใช้ คำอุปมาอุปไมยโดยใช้คำในรูปกรณการก (4) การใช้คำอุปมาอุปไมยโดยใช้คำที่มีความหมายว่าเหมือนหรือ คล้าย เช่น (5) การใช้คำอุปมาอุปไมยโดยใช้คำว่า **точно** และ (6) การใช้คำอุปมาอุปไมยโดยใช้คำคุณศัพท์ขั้นกว่า โดยรูปแบบที่มากที่สุดคือการใช้คำอุปมาอุปไมยโดยใช้คำสันธาน **как** และในแง่ของความหมายนั้นแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้ (1) ลักษณะภายนอกของมนุษย์ (2) ท่าทางและพฤติกรรมของมนุษย์ (3) สถานะทางกายภาพของมนุษย์ (4) สถานะทางจิตใจของมนุษย์ (5) ลักษณะนิสัยของมนุษย์ (6) ลักษณะภายนอกของสัตว์ (7) ท่าทางและพฤติกรรมของสัตว์ (8) ลักษณะของสิ่งของ (9) สภาพแวดล้อมและธรรมชาติ (10) ความเป็นไปได้และการให้คุณค่า (11) อื่น ๆ โดยประเภทที่พบมากที่สุดในวนิยายคือ สถานะทางจิตใจของมนุษย์ และท่าทางและพฤติกรรมของมนุษย์

พระครูชินวาทธำรง และ อรรถพงษ์ (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง วิเคราะห์ การใช้คำอุปมาเชิงภาษาศาสตร์ในวรรณกรรมของ พระพรหมโมลี (วิลาศ ญาณวโร) ซึ่งบทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์การใช้คำเชื่อมในคำอุปมาในวรรณกรรมของพระพรหมโมลี (วิลาศ ญาณวโร) 2) เพื่อวิเคราะห์กระบวนการถ่ายทอดเชิงความหมายของคำอุปมาในวรรณกรรมของพระพรหมโมลี (วิลาศ ญาณวโร) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงเอกสารและใช้วิธีการอธิบายแบบวิจัยเชิงพรรณนา และ ผลการวิจัยพบว่า การใช้คำเชื่อมในคำอุปมาในวรรณกรรมของพระพรหมโมลี (วิลาศ ญาณวโร) ตามความหมายในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 มี 5 ประเภท ดังนี้ ประเภทที่ 1 มีคำเชื่อมว่า “เปรียบเทียบ” “เปรียบเหมือน” “เปรียบเสมือน” “เหมือน” ประเภทที่ 2 มีคำเชื่อมว่า “ดุจดัง” “ดุจ” “อุปมาดัง” “อุปมาประหนึ่ง” “ประดุจ” “ประหนึ่ง” ประเภทที่ 3 มีคำเชื่อมว่า “กว่า” “ราวกว่า” ประเภทที่ 4 มีคำเชื่อมว่า “ฉนั้นใด...เช่นนั้น” “ฉนั้นใด...ฉนั้นนั้น” ประเภทที่ 5 มีคำเชื่อมว่า “นับประสาอะไร” และการวิเคราะห์กระบวนการถ่ายทอดเชิงความหมายของคำอุปมาในวรรณกรรมของพระพรหมโมลี (วิลาศ ญาณวโร) พบว่า มีกระบวนการถ่ายทอดเชิงความหมาย 7 รูปแบบ ดังนี้ 1) อาศัยลักษณะ 2) อาศัยหน้าที่ 3) อาศัยสภาพ 4) อาศัยการกระทำ 5) อาศัยอาการ 6) อาศัยระดับความสูง-ต่ำ และ 7) อาศัยคุณสมบัติ ซึ่งได้สะท้อนมโนทัศน์เชิงเปรียบเทียบของผู้ประพันธ์ต่อสรรพสิ่งต่าง ๆ ในโลก ทั้งส่วนที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม

จากตัวอย่างการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น พบว่าทั้งสองงานวิจัยต่างได้กล่าวถึงรูปแบบการอุปมา (Analogy) ไว้เหมือนกันคือ กล่าวถึงการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่งโดยที่สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบและสิ่งทีนำมาเปรียบเทียบมีลักษณะเฉพาะร่วมกัน และสามารถแบ่งประเภทของความหมายได้ด้วยเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น ประเภทของสัตว์ ธรรมชาติ เป็นต้น ประโยคที่ใช้รูปแบบการอุปมาต่างก็มีจุดประสงค์เพื่อให้รูปประโยคมีความแจ่มชัด เข้าใจง่ายและสามารถมองเห็นภาพได้อย่างชัดเจน ซึ่งมีคำเชื่อมที่พบเห็นและใช้บ่อยคือ เหมือน ดังเช่น ราวกับว่า คล้าย ดุจดัง อุปมาดัง ประดุจดัง ประหนึ่ง เจกเช่น ฉนั้นใด.....เช่นนั้น ฉนั้นใด..... ฉนั้นนั้น และ นับประสาอะไร

วิธีการวิจัย (Methodology)

1) ขอบเขตเนื้อหา

นวนิยายคุณภาพจากนักเขียนชาวจีนเจ้าของรางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรม ปี 2012 เรื่อง ตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱) ของ Mo Yan นักเขียนชาวมณฑลซานตง ซึ่งมีผลงานยาวนานที่มีชื่อเสียงถึง 11 เรื่อง นวนิยายเรื่อง ตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱) นั้นเป็นเรื่องราวที่กล่าวถึงสงครามระหว่างญี่ปุ่นและการใช้ชีวิตภายใต้ธรรมชาติ ทุ่งข้าวฟ่างและแม่น้ำดำ เป็นหลัก โดยผ่านการบอกเล่าเรื่องราวจากตัวเอกตั้งแต่สมัยเด็กจนถึงปัจจุบัน

2) รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Design) โดยศึกษาอุปมาโวหารจีนในนวนิยายรางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรม ฉบับแปลภาษาไทย เรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱)

3) เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

นวนิยายรางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรม ฉบับแปลภาษาไทย เรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱) จำนวน 1 เล่ม 423 หน้า

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดย อ่านนวนิยายรางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรม ฉบับแปลภาษาไทย เรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱) จำนวน 1 เล่ม 423 หน้า พร้อมทั้งคัดแยกคำอุปมาอุปไมยจาก นวนิยายตามขอบเขตที่กำหนดไว้ หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์และศึกษาว่าคำอุปมาอุปไมยที่คัดแยกออกมานั้นมีการเปรียบเทียบกับประเภทของอะไรได้บ้าง อาทิ สัตว์ ธรรมชาติ สิ่งของ ดอกไม้ ผลไม้ วัตถุ วัสดุ เป็นต้น พร้อมทั้งวิเคราะห์ความหมาย จากนั้นสรุปผลการศึกษาโดยเรียงเรียงและนำเสนอด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาอุปมาโวหารจีนในนวนิยายรางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรม ฉบับแปลภาษาไทย เรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱) ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปออกมาเป็นสถิติได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงข้อมูลร้อยละของประเภทของการอุปมา

ลำดับที่	ประเภทของการอุปมา	ร้อยละ%
1	ท่าทาง	21.24
2	เสียง	16.4
3	ดอกไม้	8.06
4	เงื่อนงำ	3.76
5	การเดินทาง	3.23
6	ยา	2.96
7	ผลไม้	2.69
8	ยานพาหนะ	2.69
9	สิ่งก่อสร้าง	2.69
10	ความรู้สึกอบอุ่น	2.42
11	ผัก	2.15
12	ผู้ป่วย	1.88
13	ไร้จุดหมาย	1.88
14	โลหะ	1.61
15	รูปลักษณะ	1.61
16	ร่างกาย	1.61
17	ธรรมชาติ	1.34
18	บุคคล	1.34
19	ฤดูกาล	1.34
20	อวัยวะของสัตว์	1.34

ลำดับที่	ประเภทของการถูกอุปมา	ร้อยละ%
21	อวัยวะของมนุษย์	1.08
22	พระอาทิตย์	1.08
23	เหล่าพิช	1.08
24	ความรู้สึก	1.08
25	เครื่องดนตรี	0.81
26	พระจันทร์	0.81
27	การมีชีวิต	0.81
28	อาหาร	0.81
29	สถานที่	0.81
30	ไฟ	0.54
31	รัตนชาติ	0.54
32	ความว่างเปล่า	0.54
33	ความเงียบ	0.54
34	อาการ	0.54
35	พลังงานดึงดูด	0.54
36	ความชั่วร้าย	0.54
37	ศพ	0.54
38	ธัญพืช	0.54
39	อิริยาบถ	0.54
40	วัตถุดิบ	0.54
41	ความกลัว	0.54
42	สัตว์	0.27
43	ของเหลว	0.27
44	อาวุธ	0.27
45	ประติมากรรม	0.27

ลำดับที่	ประเภทของการอุปมา	ร้อยละ%
46	เครื่องจักรกล	0.27
47	พืช	0.27
48	เวลา	0.27
49	ความโกรธ	0.27
50	วัสดุ	0.27
51	วัตถุ	0.27
52	รูปร่าง	0.27

ที่มา : พัฒน์ไพลิน เหมะรุฉิน และ กาญจนา จันทร์ตรี (2567)

จากตารางข้างต้นพบว่า ประเภทของการอุปมาที่ใช้บ่อยที่สุด 3 อันดับแรกคือ ท่าทาง เสียง ดอกไม้ คิดเป็นร้อยละ 21.24 16.4 และ 8.06 ตามลำดับและ 11 อันดับแรกที่ใช้บ่อยที่สุดคือ สัตว์ ของเหลว อาวุธ ประติมากรรม เครื่องจักรกล พืช เวลา ความโกรธ วัสดุ วัตถุและรูปร่าง อยู่ที่ร้อยละ 0.27

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลโดยอ่านนวนิยายรางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรม ฉบับแปลภาษาไทย เรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱) จำนวน 1 เล่ม 423 หน้า พร้อมทั้งคัดแยกคำอุปมาอุปไมยจาก นวนิยายตามขอบเขตที่กำหนดไว้ พบว่ามีประโยคที่ใช้อุปมาโวหารจีนประเภทอุปมา (Analogy) ทั้งหมด 372 ประโยค และสามารถแบ่งประเภทของความหมายได้ทั้งหมด 52 ประเภท และทั้ง 52 ประเภทต่างก็มีโมโนทัศน์ที่เหมือนกันและจำแนกได้ดังนี้

1. ท่าทาง

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับท่าทางนั้นส่วนมากจะเป็นโมโนทัศน์ในด้านของรูปร่างเป็นสีแดงเหมือนขวยอายุ ควันสีน้ำเงินพ่นออกมาจากท้ายรถราวกับผายลม ปากขมูบขมิบเหมือนกำลังเคี้ยวอะไรบางอย่าง แววดตาของยาดูเหมือนอยากจะทำอะไรและใบหญ้าหยาบ ๆ ที่มคางเหมือนหยอกเข้า

2. เสียง

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับเสียงนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของเสียงที่ถูกเปรียบเทียบไปยังอีกเสียงหนึ่งที่มีความเหมือนกันซึ่งตัวตั้งต้นที่จะนำมาเปรียบกับตัวที่ถูกเปรียบถึงต่างก็อยู่ในประเภทเดียวกัน

3. ดอกไม้

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับดอกไม้้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของความสวยงามหรือแม้กระทั่งสามารถนำมาเปรียบเทียบกับสิ่งปฏิภูลได้ด้วยเช่นกัน เพราะเป็นการเปรียบเทียบที่เห็นได้ชัด เช่น การแต่งงานครั้งนี้เหมือนเอาดอกไม้มาปักบนกองข้าว เป็นต้น อีกทั้งยังสามารถใช้ภาพเหตุการณ์ของบางสิ่งเปรียบถึงการบานของดอกไม้ได้อีกด้วย เช่น น้ำพุเปรียบเหมือนการบานของดอกเหมย เป็นต้น นอกจากนี้แล้วผู้ประพันธ์ยังสามารถใช้ขนาดของทำผู้หญิงเงินเล็ก ๆ มาใช้ในการเปรียบเทียบถึงดอกบัวได้อีกด้วย

4. เงื่อนงำ

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับเงื่อนงำนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของเสียงที่ชวนให้ครุ่นคิด ดังนั้นจึงได้เปรียบ ระฆังทองแดงในมือหมอยาส่งเสียงกรู๊งกริ่งล้ำเหมือนปริศนา

5. การเดินทาง

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับการเดินทางนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของการเคลื่อนที่ไปยังสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นการใช้อุปมาโวหารที่ไม่ได้มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงของสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือถูกนำมาเปรียบเทียบเช่น พ่อจูงมือปู่เดินโง่งนงนลัดทุ่งไปเรื่อย ๆ ราวกับกำลังมุ่งหน้าไปยังดวงจันทร์

6. ยา

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับยานั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของคำพูดของคนที่เปรียบเสมือนยาพิษและลิ้นของสัตว์ที่เปรียบเสมือนยาวิเศษเพราะสามารถนำมารักษาโรคได้ เป็นต้น

7. ผลไม้

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับผลไม้ส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของ แก้ม ดวงหน้า ตา เสียง ขนาด ริมฝีปาก ความร้อน ที่เหมือนกับผลไม้บางชนิด

8. ยานพาหนะ

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับยานพาหนะนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของ ขนาดของโครงสร้างที่เหมือนกับยานพาหนะอะไร ส่วนหัวของรถ หรือแม้กระทั่งการ เคลื่อนที่ของพระอาทิตย์ก็สามารถเปรียบถึงล้อของรถยนต์ได้

9. สิ่งก่อสร้าง

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของ เสียงบางอย่างที่ถูกสิ่งบางอย่างกั้นไว้ ดังนี้ เสียงฝนซ่า ๆ นอกหน้าต่างดูเหมือน ถูกกำแพงสีเขียวกั้นไว้ จากตัวอย่างข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าเสียงฝนที่เกิดขึ้น ต้องเป็นฝนที่ตกหนัก มีดมัว สีขาวที่บเหมือนอย่างกับกำแพงที่ถูกกั้นไว้ เป็นต้น

10. ความรู้สึกอบอุ่น

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับความรู้สึกอบอุ่นนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ ในด้านของความคิดถึงผู้ประพันธ์สามารถนำหิมะซึ่งเป็นสิ่งที่มีความเย็นมาเปรียบ ถึงความอบอุ่นของแม่หรือแม้กระทั่งทารกที่เพิ่งเกิดซึ่งเป็นการอุปมาที่ยากจะเห็น

11. ผัก

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับผักนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของผัก ที่ไม่น่าอภิมรย์สักเท่าไรเช่น ฟักเน่า เป็นการเปรียบเทียบถึงตัวบุคคล ในด้านที่ไม่ดี

12. ผู้ป่วย

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับผู้ป่วยนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของ ผู้ป่วยซึ่งมีลักษณะท่าทางที่ไม่สู้ดี ยกตัวอย่างเช่น พวกมันสิ้นเทาอยู่ท่ามกลางสายลม ฤดูใบไม้ร่วงเสมือนผู้ป่วยมาลาเรียยามผจญลมหนาว

13. ไร้จุดหมาย

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับไร้จุดหมายนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของ นัยน์ตาที่เลื่อนลอย การเดินลาดตระเวนของทหารที่ดู ล่องลอยเหมือนกับ บางสิ่งที่ถูกกำหนดให้ไม่มีจุดหมายทาง ยกตัวอย่าง เช่น นัยน์ตาเลื่อนลอย เหมือนสัมผัส และ ทหารจีนสองนายเดินลาดตระเวนล่องลอยเหมือนสัมผัส

14. โลหะ

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับโลหะนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของ รอยยิ้ม ฟันแก่ง กระดูกแข็ง ส่วนต่าง ๆ ดวงอาทิตย์ วาจาสิทธิ์ ส่วนที่ไม่เป็นเลือด ข้อมือขางอ้อม เปลวไฟ ล่องตัวเงา หน้าตา ที่ถูกเปรียบเทียบให้เหมือนกับโลหะ ทองคำ เงิน หรือแม้กระทั่งนำมาใช้ในการบรรยายรูปร่างหน้าตาที่ไม่สวยงามดังเช่น เหล็กชั้นสนิมเป็นต้น

15. รูปลักษณ์

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับรูปลักษณ์นั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของ หน้าตาที่ไม่ได้หล่อเหลา เพราะสิ่งที่ผู้ประพันธ์เปรียบเทียบคือสิ่งที่ถูกทำมาจากมิด ไม่ได้ทำมาจากหยก ซึ่งสื่อถึงหน้าตาที่สวย เช่น ใบหน้าเหลืองซีด คางยาวเหมือน เอามิดเหลา

16. ร่างกาย

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับร่างกายนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของ ความทรمانที่เกิดขึ้นในร่างกายหรือจิตใจซึ่งกำลังเปรียบเทียบตัวเองว่าทรمانแบบใด โดยใช้ร่างกายเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบถึง เช่น เหมือนร่างกายจะแยกออกเป็นส่วน ๆ ออกแผดเผา เป็นต้น

17. ธรรมชาติ

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับธรรมชาตินั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของ ความรู้สึกที่เปรียบสิ่งของ หรือวัตถุต่าง ๆ ให้เหมือนกับธรรมชาติเช่น ดิน น้ำ ลม ไฟ ต้นไม้ สายลมหรือแม้กระทั่งทะเล หรือมหาสมุทร ซึ่งการใช้อุปมาโวหารแบบนี้ จะทำให้ผู้อ่านได้อรรถรสของความรู้สึกที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อร่วมอีกด้วย

18. บุคคล

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับบุคคลนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของใบหน้าและตัวบุคคลว่าเหมือนกับบุคคลใด ซึ่งเป็นการอุปมาโวหารที่พบได้ทั่วไป

19. ฤดูกาล

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับฤดูกาลนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของแสงตะวันที่ร้อนแรงและจิตใจที่แจ่มใสเหมือนกับฤดูกาลต่าง ๆ เช่น แสงตะวันที่ร้อนแรงอุปมาถึง ฤดูร้อน ส่วน จิตใจที่แจ่มใสก็จะเป็นฤดูใบไม้ผลิ เดือนแปดของจีน

20. อวัยวะของสัตว์

การใช้อุปมาโวหารนี้นั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ของสีของสิ่งของเปลวไฟ ลักษณะของต้นข้าว สีหน้า ท่าทาง หรือแม้กระทั่งผ้าพันแผลก็สามารถเปรียบถึงอวัยวะของสัตว์บางประเภทได้

21. อวัยวะของมนุษย์

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับอวัยวะนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของขนาดของสิ่งใดที่เหมือนกับอะไร สิ่งใดเหมือนกับสิ่งใดและความรู้สึกเจ็บปวดที่เหมือนกับอวัยวะบางชิ้นที่เกิดการทำงานแบบผิดปกติ

22. พระอาทิตย์

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับพระอาทิตย์จะเน้นในเรื่องของสีเป็นหลักและรอยยิ้มเพราะการเปรียบเทียบกับพระอาทิตย์ คือการเปรียบเทียบกับแสงสว่างสิ่งที่ดีงาม ดังนั้นผู้ประพันธ์จึงได้ใช้รอยยิ้มที่สวยหรือสีของพระอาทิตย์เปรียบถึงความหมายที่ดีงาม

23. เหล้าพิษ

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับเหล้าฝิดนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของอารมณ์ความรู้สึกที่ดูดี แค้นเคือง ดังเช่น ความรักความแค้นตลอดหลายปีเปรียบได้กับเหล้าพิษที่ไหลเวียนอยู่ในร่าง

24. ความรู้สึก

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับความรู้สึกนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของการกระทำต่าง ๆ ที่ถูกเปรียบถึงความรู้สึกที่ด้านลบหรือด้านบวก

25. เครื่องดนตรี

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับเครื่องดนตรีนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของความรู้สึกที่ตื่นเต้นเหมือนร่ากอลอง เพราะกลองให้ความรู้สึกที่หุ้ม เร็ว หายใจไม่ทัน และเปรียบความรู้สึกที่เจ็บปวดเหมือนสายพิณที่กำลังจะขาด

26. พระจันทร์

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับพระจันทร์นั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของรูปร่างที่ห้อยย้อยเหมือนพระจันทร์เสี้ยวหรือแม่กระทิงแสงที่ระยิบระยับ

27. การมีชีวิต

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับการมีชีวิตนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของสิ่งของที่ผ่านกระบวนการบางอย่าง หรือแม่กระทิงการฟุ้งดาบใส่บุคคลอื่นก็สามารถเปรียบเทียบสิ่งนั้นว่ามีชีวิต หรือรวดเร็วได้จากการสัมผัสของความรู้สึกตนเอง

28. อาหาร

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับอาหารนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของรส กลิ่น สี หรือการลابلับของฟ้าของดวงตะวันว่าเหมือนกับอาหารชนิดใด ดังเช่น ดินดำพอกพูนขึ้นจนกลายเป็นเนินดินรูปร่างเหมือนหมั่วไถ รสหวานเหมือนน้ำผึ้ง ตืดลิ้น ควันเทียนลอยอ้อยอิ่งพร้อมกลิ่นหอมเหมือนเนื้อพะผัดไฟแดง มองตะวัน ดวงโตค่อย ๆ ลابلับของฟ้าเหมือนขนมเปียะรูปวงรีสีเหลือง

29. สถานที่

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับสถานที่นั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของรูปไอน้ำสีขาว ฟุ้งข้าวฟ่างและกระดุกสีขาวว่าให้กลิ่นอายหรือความรู้สึกเหมือนกับอะไร ยกตัวอย่างเช่น ไอน้ำสีขาวลอยเหนือทุ่งข้าวฟ่างให้ความรู้สึกเหมือนอยู่ในภพเขียนตามลัทธิเต๋า ฟุ้งข้าวฟ่างแลดูดุจสรวงสวรรค์ กระดุกสีขาวส่งกลิ่นอายวังเวงเหมือนป่าช้า

30. ไฟ

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับไฟนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของอารมณ์ที่รุนแรงกลัดกลุ้มหรือแม้กระทั่งอารมณ์โกรธเพราะว่าไฟนั้นคือสิ่งที่ใช้ทำลายล้าง เป็นสิ่งที่แสดงถึงอารมณ์ที่รุนแรงและด้านลบของพฤติกรรมและจิตใจของมนุษย์

31. รัตนชาติ

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับรัตนชาตินั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของใบหน้าที่ยังงาม นัยน์ตา หยดน้ำ น้ำ หรือน้ำค้าง มาเปรียบเทียบกับ หยก เพชร พลอย เป็นต้น

32. ความว่างเปล่า

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับความว่างเปล่านั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของเสียงและระยะทางที่ไม่สามารถประมาณได้นำมาเปรียบเทียบกับความว่างเปล่า เช่น จุดหนึ่งบนกำแพงส่งเสียงกังวานเหมือนช้างในกลวง หนทางลับหาลี้ดูเหมือนไม่มีจุดสิ้นสุด

33. ความเจ็บ

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับความเจ็บนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของท่าทางที่นิ่งอึ้ง ดังนี้ พ่อแม่ของเด็กนิ่งอึ้งเหมือนกำลังใคร่ครวญปริศนาธรรม

34. อាកาร

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับอาการนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของเสียงของสัตว์ ท่าทางของคน que เหมือนกับสัตว์ ลักษณะของทรวงอกที่มีการเคลื่อนไหว เพราะหายใจ สิ่งเหล่านี้สามารถนำมาเปรียบเหมือนท่าทางต่าง ๆ ได้เช่น ขนาดนกนางแอ่นยังส่งเสียงจิบ ๆ เหมือนละเมออยู่ในรัง ฟาดวง ฟาดงทำท่าเหมือนวิญญาณจะออกจากร่าง และ ทรวงอกกระเพื่อมขึ้นลงราวกับกำลังหอบหายใจ

35. พลังงานดึงดูด

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับพลังงานดึงดูดส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของอำนาจจากบางสิ่ง ดังนี้ ใบหน้าอัปลักษณ์ของเซียงกวนเหมือนมีอำนาจดึงดูดให้แก่เล็กผ้าห่มดู

36. ความชั่วร้าย

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับความชั่วร้ายนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของปีศาจ ซึ่งเป็นสิ่งที่ใครหลายคนเชื่อว่าเป็นสิ่งชั่วร้าย ดังคำประพันธ์แปลกประหลาดราวกับเป็นกองทัพปีศาจ

37. ศพ

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับศพนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของใบหน้า สีหน้า ท่าทาง หรือสภาพการณ์ที่ดูไม่ปกติ มีความซีดเขียว ที่ดูเหมือนศพ

38. รัญพืช

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับรัญพืชนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านริมฝีปาก ฉี่อุ๋น ๆ ดวงตา การตาย ที่เหมือนกับข้าวฟ่างแดง ซึ่งข้าวฟ่างแดงเป็นรัญพืชชนิดหนึ่ง

39. อิริยาบถ

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับอิริยาบถนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของอาวุธที่นิ่งหรือหน้าที่ถูกทิ่มลง ว่าเหมือนกับอะไร เช่น ปืนใหญ่ที่ยืนนิ่งไม่ไหวติงเหมือนนอนหลับ หน้าที่ทิ่มลงกับพื้นเหมือนถูกผลัก

40. วัตถุดิบ

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับวัตถุดิบนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของท่าทางหรือขนาดของใบหูที่ดูคล้ายกับอะไร ยกตัวอย่างเช่น ว่าง่ายเหมือนแบ่งที่นวดจนอ่อนนุ่ม ขนาดใบหูยังดูโปร่งใสราวกับเส้นก๋วยเตี๋ยว

41. ความกลัว

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับความกลัวนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของลางร้ายที่จะเกิดขึ้น เช่น ไม่กล้ามองใบหน้าแฝงความชราเหมือนลางร้ายของลูกสาว

42. สัตว์

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับสัตว์นั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ของบุคคลที่เกิดจากอากัปกริยาและท่าทางต่างๆที่เหมือนกับสัตว์ รวมถึงฝูงชนหรือกลุ่มของบางอย่างก็สามารถใช้การอุปมาให้เหมือนกับฝูงสัตว์ได้เช่นกันซึ่งนับว่ามีความหลากหลายในการใช้อย่างมาก

43. ของเหลว

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับของเหลวนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของกลิ่นและสีต่างๆว่าเหมือนกับของเหลวอะไร

44. อารูธ

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับอารูธส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของความรู้สึกที่เกิดจากคำพูด เลือด ความเจ็บปวด ดินสีดำ ฟางข้าว หรือแม้กระทั่งท่อนไม้เปรียบถึงอารูธที่กำลังทำร้ายตนเอง หรือเป็นการเปรียบเทียบถึงในด้านของภาพของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

45. ประติมากรรม

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับประติมากรรมนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของอริยาบถต่างๆว่าเหมือนกับอะไร ส่วนมากจะเป็นในเรื่องของการยืนนั่งเหมือนกับรูปปั้นอะไร และใช้ขั้วฟางแดงเปรียบเสมือนรูปเคารพของคนในหมู่บ้าน

46. เครื่องจักรกล

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับเครื่องจักรกลนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของรูปทรงลักษณะของบางสิ่งๆที่เหมือนกับบางสิ่งๆ ซึ่งมีการอุปมาดังนี้ หมวกสี่เหลี่ยมตอก หมุดรูปพระอาทิตย์สีขาวทรงเหมือนเฟือง

47. พืช

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับพืชนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของขนาดของสิ่งของ ขนาดของเท้า ความร้อน ท่าทาง การหยดของของเหลว ต้นข้าวฟ่าง และเสียงต่างๆ ที่ถูกเปรียบเทียบถึงพืชแต่ละชนิดในบริบทที่แตกต่างกัน

48. เวลา

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับเวลานั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของการทำบางสิ่งที่มีล่าช้าหรือ ยากตัวอย่างเช่น การบุกโจมตีที่ล่าช้าและมีระเบียบเหมือนเวลาอาหารสามมื้อของมนุษย์ไม่มีผิด แสงสีเหลืองอร่ามตาสาดส่องดูเหมือนยามโพล้เพล้

49. ความโกรธ

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับความโกรธนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของใบหน้าหรือท่าทางของการจ้องหน้าว่าเหมือนกับอะไร ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเปรียบเทียบถึงความโกรธที่มีต่อบุคคล ยากตัวอย่างเช่น จ้องหน้าอย่างร้ายกาจเหมือนจะกินเลือดกินเนื้อและใบหน้าอย่างเหมือนต้องการล้างแค้น

50. วัสดุ

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับวัสดุนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของน้ำที่ถูกเปรียบถึงความใสของกระจก ซึ่งกระจกไม่ใช่วัตถุแต่เป็นวัสดุ

51. วัตถุ

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับวัตถุนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของความรู้สึกเป็นหลักและความรู้สึกนั้นจะเปรียบเหมือนอะไรที่กำลังทิ่มแทงตัวเอง นอกจากนี้แล้วยังใช้รูปลักษณ์ ร่างกายหรือบางสิ่งเปรียบถึงวัตถุต่าง ๆ ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

52. รูปร่าง

การใช้อุปมาโวหารที่เกี่ยวกับรูปร่างนั้นส่วนมากจะเป็นมโนทัศน์ในด้านของรูปปากริมฝีปากแข็ง ๆ ที่เหมือนกับเปลือกหอยและฝุ่นที่ตลบฟุ้งแลดูเหมือนมีรูปร่างขึ้นมา

สรุปผลข้อมูล

จากการศึกษาข้อมูลโดยอ่านนวนิยายรางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรม ฉบับแปลภาษาไทย เรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱) จำนวน 1 เล่ม 423 หน้า พร้อมทั้งคัดแยกคำอุปมาอุปไมยจาก นวนิยายตามขอบเขตที่กำหนดไว้ พบว่า 1) ความหมายของคำอุปมาในภาษาจีน คือความเข้าใจของมนุษย์ ประสบการณ์หรือปฏิสัมพันธ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันที่ทำให้เกิดการสร้างระบบความคิดหรือมโนทัศน์ขึ้นซึ่งเป็นพื้นฐานในการถ่ายทอดความหมายหรือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของความหมายต้นไปยังความหมายปลายทางโดยที่มีจุดเชื่อมโยงที่เหมาะสมและมี concept ภาพแบบเดียวกัน 2) รูปแบบประโยคการอุปมาในภาษาจีนฉบับแปลภาษาไทย จะเหมือนกับรูปแบบประโยคภาษาไทยที่มีการใช้คำเปรียบเปรยเป็นจุดเชื่อมโยงมโนทัศน์โดยมีทั้งหมด 15 คำ ดังนี้ 1) เสมือน 2) ราวกับ 3) คล้าย 4) เหมือน 5) ไกลเคียง 6) เท่า 7) ดุจ 8) ดัง 9) ดุจดัง 10) เท่า 11) ราว 12) เปรียบได้กับ 13) ขนาดเท่า 14) ดูเหมือน และ 15) เป็น 3) ประเภทของสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบถึงในการอุปมาโวหารจีน พบว่า มีประโยคที่ใช้อุปมาโวหารจีนประเภทอุปมา (Analogy) ทั้งหมด 372 ประโยค และสามารถแบ่งประเภทของความหมายได้ทั้งหมด 52 ประเภท และทั้ง 52 ประเภทต่างก็มีมโนทัศน์ที่จำแนกได้ดังนี้ ท่าทาง คิดเป็นร้อยละ 21.24 เสียง คิดเป็นร้อยละ 16.4 ดอกไม้ คิดเป็นร้อยละ 8.06 เงื่อนงำ คิดเป็นร้อยละ 3.76 การเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 3.23 ยา คิดเป็นร้อยละ 2.96 ผลไม้ คิดเป็นร้อยละ 2.69 ยานพาหนะ คิดเป็นร้อยละ 2.69 สิ่งก่อสร้าง คิดเป็นร้อยละ 2.69 ความรู้สึกอบอุ่น คิดเป็นร้อยละ 2.42 ผัก คิดเป็นร้อยละ 2.15 ผู้ป่วย ไร้จุดหมาย คิดเป็นร้อยละอย่างละ 1.88 โลหะ รูปลักษณ์ ร่างกายคิดเป็นร้อยละ 1.61 ธรรมชาติ บุคคล ฤดูกาล และ อวัยวะของสัตว์ คิดเป็นร้อยละอย่างละ 1.34 อวัยวะของมนุษย์ พระอาทิตย์ เหล้าพิษ ความรู้สึก คิดเป็นร้อยละอย่างละ 1.08 เครื่องดนตรี พระจันทร์ การมีชีวิต อาหาร สถานที่ คิดเป็นร้อยละอย่างละ 0.81 ไฟ รัตนชาติ ความว่างเปล่า ความเจ็บ อាកาร พลังงานดึงดูด ความชั่วร้าย ศพ ธัญพืช อิริยาบถ วัตถุดิบ ความกลัว คิดเป็นร้อยละอย่างละ 0.54 สัตว์ ของเหลว อาวุธ ประติมากรรม เครื่องจักรกล พืช เวลา ความโกรธ วัสดุ วัตถุและรูปร่าง คิดเป็นร้อยละอย่างละ 0.27 และ 4) ประเภทของการอุปมาที่ถูกเปรียบเทียบถึงมากที่สุด 3 อันดับแรก

คือ ท่าทาง เสียง ดอกไม้ และประเภทที่ถูกเปรียบเทียบน้อยที่สุดมี 11 ประเภท คือ สัตว์ ของเหลว อาวุธ ประติมากรรม เครื่องจักรกล พืช เวลา ความโกรธ วัสดุ วัตถุและรูปร่าง

การนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนภาษาจีน

จากผลการศึกษาผู้ที่สนใจสามารถนำผลการศึกษาและสรุปตัวอย่างประโยค ไปใช้ในการอธิบายด้านการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทยได้ ขอเพียงแต่มีมโนทัศน์ และจุดเด่นที่เหมือนกันที่จะสามารถนำมาเปรียบเทียบและหาค่าเชื่อมของสองสิ่ง ที่เป็นจุดเชื่อมโยงกัน และผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิจัยเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ แก่ผู้ที่สนใจในศาสตร์การแปล การสอน และภาษาศาสตร์ในอุปมาโวหารเชิงอุปมา (Analogy) ไม่มากก็น้อย

ข้อเสนอแนะ (คุณค่าทางวิชาการ (Academic Quality))

นวนิยายเรื่องนี้มีคุณค่าทางวิชาการสูง เนื่องจากเป็นแหล่งข้อมูลที่สามารถ นำไปใช้ศึกษาได้ในหลายมิติ ทั้งด้านวรรณกรรม วัฒนธรรม ภาษา และปรัชญา นอกจากนี้ยังเหมาะสำหรับการวิจัยเปรียบเทียบระหว่างวรรณกรรมจีนกับวรรณกรรม ในบริบทอื่น ๆ อีกด้วย

บรรณานุกรม

ฐิติชญา อัครเดชเรืองศรี (2562). การศึกษาการใช้คำอุปมาอุปไมยในนวนิยาย เรื่อง อังนา คาเรนินา ของเลียว ตัลสตอย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.

พระมหาทองสุข. (2560). การศึกษาวิเคราะห์ความสำคัญของการใช้อุปมา เพื่อสื่อธรรมที่ปรากฏในคัมภีร์โอปัมมวรรค. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระครูชินวาทธำรง (ปรีดา ปิตธิมฺโม) และ อรรถพงษ์ ผิวเหลือง. (2564).
วิเคราะห์การใช้คำอุปมาเชิงภาษาศาสตร์ในวรรณกรรมของพระพรหมโมลี
(วิลาศ ญาณวโร), **วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์ ศิลปากร**. 7(1),
299-316.
- มั่วเหยียน. (2557). **ตำนานรักทุ่งสีเพลิง Red Sorghum [红高粱]** (ประเทืองพร
วิรัชโกศล, ผู้แปล, รศ.ดร. ตริศศิลป์ บุญขจรรม, คำนิยาม). กรุงเทพฯ:เอโนเวล.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.(2557). **มโนทัศน์**. สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน 2567,
จาก <http://legacy.orst.go.th/?knowledges>.
- ลีทธา พินิจภูวดล และคณะ. (2514). **การเขียนและการพูด**. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- He, W. (2020, December). A Brief Discussion on the Narrative Charm of
“Red Sorghum”, **Yalujiang Literary Monthly Journal**. 2020(12), 60.
- Li, W. (2018). **Animal Imagery in Mo Yan's Novels**. China : Kashgar
University.